

гендерна рівність закріплена у Конституції України. Нова Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року спрямована на укріплення інституційних механізмів забезпечення гендерної рівності з комплексним підходом до подолання інституційних обмежень у сфері гендерної рівності. Законодавча база України щодо гендерної рівності включає також Стратегію та План Дій у сфері прав людини (2015), метою яких є гарантування рівних прав та можливостей для жінок та чоловіків в усіх сферах життя. Прийняття Урядом України Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 (2016) є важливим кроком у напрямку реалізації повістки «Жінки, Мир, Безпека». Окрім цього, у 2017 році, Україна внесла правки у законодавство щодо попередження домашнього насильства, криміналізувавши цей злочин, що відповідає положенням Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція), яка досі не була ратифікована [2].

Таким чином, можемо дійти висновку, що проблема гендерної нерівності та подолання домашнього насильства дедалі частіше спонукає до осмислення сучасного стану реалізації прав людей не тільки на міжнародному рівні, а й в Україні. Наша держава посилює активну участь у правового врегулюванні піднятої проблематики не лише шляхом приєднання до міжнародних правових актів, але й внесенням відповідних змін у чинне вітчизняне законодавство.

Список використаних джерел:

1. Стратегія гендерної рівності ради Європи на 2018-2023 роки url: <https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukr-new2/16808b35a4> (дата звернення: 03.12.2020).
2. Офіційний сайт ООН url: <http://www.un.org.ua/ua/nasha-robota/gender> (дата звернення: 03.02.2020).

ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Павло ГОРОДНИЦЬКИЙ, аспірант кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ

Статистичні дані Національної поліції України щодо відомостей у сфері запобігання та протидії домашньому насильству демонструють, що за 11 місяців 2020 року надійшло 192 425 (сто дев'яносто дві тисячі чотириста двадцять п'ять) звернень щодо домашнього насильства, складено 123 485 (сто двадцять три тисячі чотириста вісімдесят п'ять) протоколів про адміністративне правопорушення (за статтею 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення), винесено 39 490 (тридцять дев'ять тисяч

чотириста дев'яносто) термінових заборонних приписів стосовно кривдників, на обліку перебуває 82 798 (вісімдесят дві тисячі сімсот дев'яносто вісім) кривдників [1].

Такі дані безумовно свідчать, що домашнє насильство є однією з найгостріших соціальних проблем, від якої страждають жінки, чоловіки та діти. Саме тому наша держава йде шляхом забезпечення розбудови системи запобігання та протидії домашньому насильству.

Серед нормативних документів, які формують політику держави у сфері запобігання та протидії домашньому насильству можна виділити такі: Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 7 грудня 2017 року № 2229-VIII; Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року» від 10 жовтня 2018 р. № 728-р; Указ Президента України «Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства» від 21 вересня 2020 року № 398/2020.

Наявність правових механізмів запобігання та протидії домашньому насильству безумовно є важливим елементом у сфері протидії домашньому насильству, однак без проведення належної інформаційно-просвітницької та роз'яснювальної роботи, спрямованої на запобігання домашньому насильству такі механізми, нажаль, реалізуються не в повній мірі.

Розвиток та впровадження в усі сфери суспільного життя новітніх інформаційно-комунікаційних технологій зумовив виникнення нових можливостей щодо запобігання та протидії домашньому насильству. Зокрема, сучасні інформаційно-комунікаційні технології дають можливість забезпечити належною інформацією щодо запобігання та протидії домашньому насильству надзвичайно широке коло громадян, а також сприяють у наданні останнім необхідного захисту у випадку домашнього насильства.

У цій площині можна виділити освітній серіал «Онлайн-інструменти протидії домашньому насильству», створений Міністерством цифрової трансформації України спільно з Міністерством внутрішніх справ України на платформі «Дія. Цифрова освіта».

Вказаний освітній серіал допомагає усім охочим з'ясувати для себе у доступному форматі основи законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та основні форми домашнього насильства; пояснює складові циклу домашнього насильства та як розірвати коло домашнього насильства; надає інформацію де отримати допомогу та як зафіксувати прояви домашнього насильства; вчить як завчасно подбати про свою безпеку та уникнути ситуації домашнього насильства.

За результатами проходження курсу, кожен бажаючий отримує можливість пройти тестування та, у разі його успішного виконання, отримати відповідний електронний сертифікат.

На нашу думку, такий формат подачі інформації є доволі цікавим, відповідає сучасним тенденціям розвитку суспільства в якому широко використовуються інформаційно-комунікаційні технології, надає широкому колу осіб можливість отримати необхідні знання у сфері протидії домашньому насильству.

Окрему увагу, на нашу думку, заслуговує інший механізм (онлайн-інструмент) запобігання та протидії домашньому насильству. Мова йде про створений поліцією у месенджері «Telegram» чат-бот #ДійПротиНасильства (@police_helpbot).

Метою створення чат-боту #ДійПротиНасильства (@police_helpbot) є інформування населення про домашнє насильство, задля запобігання та протидії цьому явищу, про повноваження органів та установ, які здійснюють заходи з попередження домашнього насильства; надання підтримки та допомоги в цьому питанні.

Вказаний інструмент надає пряму можливість викликати поліцію та швидко медичну допомогу; зв'язатися з урядовою «гарячою лінією» для осіб, які постраждали від домашнього насильства, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини; отримати консультацію в чат-боті безоплатної правової допомоги, по телефону або онлайн, на сайті.

Крім того, чат-бот #ДійПротиНасильства (@police_helpbot) пояснює, що таке домашнє насильство та його форми; кого може стосуватися домашнє насильство та хто є кривдником; надає рекомендації щодо основних кроків, які допоможуть впоратись із ситуацією домашнього насильства; описує дії поліції, якщо сталося домашнє насильство та відповідальність для кривдників.

На наш погляд, вказаний чат-бот, з огляду на його функціонал, є надзвичайно корисним у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, оскільки спроможний швидко надати необхідну інформацію та, у разі потреби, викликати відповідні служби на допомогу.

Удосконалення саме таких інструментів, на нашу думку, повинно стати одним із основних напрямків розвитку у сфері протидії домашньому насильству та будуть сприяти зростанню доступності та якості заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, надання необхідних соціальних послуг особам, постраждалим від домашнього насильства, зростанню кількості притягнених до відповідальності кривдників, підвищенню рівня обізнаності населення з питань запобігання та протидії домашньому насильству та, зрештою, зниженню рівня домашнього насильства.

Список використаних джерел:

1. Відомості Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. URL:

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТА ЮРИДИЧНИЙ АСПЕКТИ

Світлана ЖЕЛЕПА, старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ

Насильство в сім'ї (далі - домашнє насильство) визнається однією з найважливіших та найпоширеніших проблем в усьому світі. Проблема домашнього насильства розглядається не як приватна проблема, а як проблема суспільна та комплексна, що потребує особливої уваги з боку держави, оскільки насильство призводить до руйнування базової ланки суспільства – сім'ї, втрати його жертвами гідності, безпеки, свободи самовизначення та, в деяких випадках, життя.

Жертвою такого насильства може бути людина будь-якого віку, статі, рівня освіти та соціального статусу. Однак найбільш вразливими до насильства в родині є жінки, діти та люди літнього віку.

Крім того, негативні наслідки домашнього насильства породжують низку соціальних проблем, зокрема: злочинність; дитячу безпритульність та бездоглядність; є однією з причин поширення соціального сирітства та торгівлі людьми. Діти, які виховуються в сім'ї з проблемою насильства, підсвідомо переймають модель насильницької поведінки та в більш зрілому віці виявляють агресію, є схильними до негативних проявів у дитячому та молодіжному середовищі.

Отже, домашнє насильство є серйозним порушенням прав людини, які держава має відстоювати і захищати [1].

Україна є однією з країн світу, в якій поняття програм для кривдників, які вчинили домашнє насильство, та їх впровадження визначено на законодавчому рівні.

Зокрема, Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначено поняття програм для кривдника та постраждалої особи.

Отже, програма для кривдника - комплекс заходів, що формується на основі результатів оцінки ризиків та спрямований на зміну насильницької поведінки кривдника, формування у нього нової, неагресивної психологічної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до своїх вчинків та їх наслідків, у тому числі до виховання дітей, на викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків;

Програма для постраждалої особи - комплекс заходів, спрямованих на позбавлення емоційної залежності, невпевненості у собі та формування у постраждалої особи здатності відстоювати власну гідність, захищати свої